

NAHATÉ LÉTO

Tereza (2010)

Všechno dělám v novém prostředí poprvé. Probouzím se do „babylonu“ španělského jazyka, ale je mi uprostřed těch hlučných dialogů dobře, začínám chápat, čemu se lidé smějí, oč běží... Vyhlížím hlavně, kdy zima v bytě skoro bez topení a tmou od šesti večer do osmi ráno přejde do jara a očekávaného léta. Jaro dorazí narychlo a divoce, najednou kvetou stromy, narcisy, tulipány a kosatce. I když Murcia, sedmé největší město Španělska, není zrovna atraktivní lokalita, dá se tady pronajmout za směšnou cenu třípokojový zařízený byt včetně parkovacího místa. Obdobná částka by v Barceloně stačila sotva na pokoj ve sdíleném bytě. Ale Pablo je v téhle ničím nevýznamné oblasti doma. Smlouvu podepíšeme, když jednou přiletím na dva týdny. Z několika bytů, co jsme viděli, je ten „náš“ jednoznačně nejlepší. Vítáme patio, obezděnou terasu hned u kuchyně bytu, s originální barevně naspřevanou zdí. Když tady venku v létě pověším prádlo, je snad během půl hodiny suché! Věšení prádla se stává mým oblíbeným rituálem.

Co na tom, že na nás koukají sousedi z horních pater. Na patiu se opalujeme s knížkou, pořádáme bujaré večere s přáteli a kocour Ríša má dobrodružný výběh, o jakém se mu v Praze ani nesnilo. Neosobní byt s nábytkem z překližky jsme si rychle zútulnili po našem. Fotky, barevné květináče, památeční hrníčky, gramofon a staré vinylové desky... A za pár dní dorazí kamion se čtrnácti narvanými banánovkami z Prahy.

Nadšeně všechny ty poklady vybaluju. Aspoň pár českých knížek, obrázků, mé oblíbené nádobí z Itálie, pár hrnců a kuchyňského náčiní po babi Emilce, boty a oblečení... Asi si nikdy nemyslela, že její věrní pomocníci skončí bůhví kde. Všechno kolem je najednou veselejší. A jako doma. Odjezdů z Prahy s dalšími věcmi potřebuju víc, než se původně zdálo, často u nich asistuje máma. Těsně před Velikonocemi odlétám s ohromnou krabicí, máma má na sobě po mně zděděnou zlatavou bundičku a táhne se mnou solidárně bednu na autobus s konečnou na druhém ruzyňském terminálu. Čas letí, strčím kolemjdoucímu vietnamskému obchodníkovi padesátikorunu za zapůjčení rudlu. Malý kšeft rychle pochopí, i to, že se mu jeho pracovní prostředek zřejmě někdo vrátí. Dorskáckeme složitě s objemným nákladem k autobusu. Ještě než se rozjede, stihnu v květinovém stánku na zastávce

koupit pro Pabla pomlázku. A pak už s ní jen vesele zamávám mámě... Ahoj!

Nořím se do vztahu s Pablem a v soustředěném rytmu začínám rozlišovat víc chutí Španělska – všemi smysly. Už v Praze se konala ochutnávka, mojí soukromou přípravkou byl poznávací kurz španělského jazyka a Španělska na jazyku. Všechno je pro mě náramná delikatesa, i docela obyčejné *patatas a lo pobre*, chutná varianta bramborové tortilly. Jsme bezdětní, neznepokojovaní složenkami. Bohémsko-učitelsko-kreativní život. Žádné regule... Pohodový *mañana* styl, chceme si všechno víc užít, při jakémkoliv stavu peněženky. Cenná zkušenost, ponechala jsem si ji.

Život na jihu Evropy má samozřejmě mnohé výhody, třeba každé ráno čerstvě vymačkaný pomerančový džus ke snídani, vynikající olivový olej. Vaření i nakupování mi připadá zábavné, rychle se orientuju v místních supermarketech. Po několikaminutovém pobytu ve výhni venku mě vždycky osvěží studené domácí *gazpacho*, máme ho v ledničce připravené na celý týden, stejně jako naši sousedé kolem. Každá návštěva trhu je zážitek, barevný a chuťový ohňostroj – sýry, milion druhů oliv, zelenina a ovoce...

„Co uděláme k obědu?“ ptám se Pabla. „Koupíme rybu“ rozhodne rychle a hned se pro ni jede

na kole na trh. Ryba se hodí na pánev, rozkrájí se meloun, po obědě si ho každý dopřeje velký kus namísto dezertu... Všechno je tak úžasně chutné. Sladká šťáva mi zůstává dlouho na prstech. Dám si ještě kousek! Hned při prvních cestách do Španělska nasávám kulturu hlouběji. Získávám docela jiné pocity a zkušenosti než při turistickém průletu krajinou. Třeba chuť vídat se. Tradiční rodinné obědy o několika chodech – *aperitivo, primero, segundo, postre...*

Siesta je v letních měsících vlastně nutná věc. Má své opodstatnění. Zažité rituály a režimy střední Evropy tady neplatí. Měním se, instaluju v sobě nové zvyky. Od dvanácti do tří odpoledne je příšerné vedro a s plným žaludkem nelze prostě dělat rychlé pohyby. Učím se relaxovat, ale skoro nikdy neusnu. Odpolední zdřímnutí je prima, ale spát dlouho pro mě nese problém s restartem. Španělsko žije v rytmu od siesty k fiestě. A rodinné vazby jsou převelice pevné. Všechny svátky jsou příležitostí vídat se. Se vši vážností se bere každá pozvánka na svatbu z dalekého příbuzenstva ze čtvrtého kolena, slaví spolu široká rodina. Všichni jsou vřelí, svatba se sypáním novomanželů rýží bývá vlastně až druhotná. Výkřiky po úvodním „Jak dlouho jsme se neviděli! Jak se máš?“ jsou prapodstatou setkání. Hloučky si povídají o těch,

co odešli, a těch, kterým se narodily děti. Všichni pánové, včetně nekuřáků, si obvykle po obědě dávají doutník. Něco kromobyčejně fajnového! Pije se víc alkoholu, ve všem je znát vytržení ze všedního běhu dní. A pak se zase žije normální život. Po dvou dnech gejzíru nadšení a vodopádu slov nastává siesta – společnost se rozjede a žije dál svůj rutinní život. Nastává zklidnění, normál. Po radostném vzájemném ujištění, že běh jejich světa je v pořádku.

I jako svatebčan je ostuda mít na sobě na slavnosti něco obnošeného. Všem u kolem, krášlení a oblečení, se věnuje velká pozornost. V době, kdy jsem odcházela, braly už návrhářky ve svých nových kolekcích na vědomí výraznou změnu počasí: období začala v ročním koloběhu splývat. Moje říjnová návštěva v trenčkotu vypadala v ostřem slunci nepatřičně, běžela jsem si koupit krátké kalhoty. Letní výprodeje byly už passé a v podzimní kolekci měli jen černé šortky, myšlené k punčocháčům. Všechny Španělky kolem ale s příchodem podzimu zatvrzele nosí kotníčkové boty, dlouhé kalhoty a parky. Než spustím plynulou španělštinou, potvrzuju svým oblečením a žabkami mimo nepsanou normu punc cizinky, *guiri*.

Vstává se o něco později, kolem páté šesté je čas na svačinu, *meriendu*, a mnohem později večer než

u nás se rychle plní stoly restaurací, v těch oblíbených se stojí fronty... Žádné rezervace, počká se na baru u piva a oliv. Nanejvýš zápis na čekačku, *lista de espera*. Volný stůl budete mít asi za tři čtvrtě hodiny. Denně, kolem osmé, začíná město ožívat, později už ulice hučí jako v úle. U stolu to bývá různé, když jsem se zapojila do zdejší hlučné komunikace doprovázené gesty, kde jeden mluví na každého, po boku mi chyběli učitelé, kteří by mi leccos vysvětlili. Dostávala jsem se do styku s nářečím...

Větší akce se nechávají na víkendy. Třeba složitá a kostýmovaná fiesta *Moros y Christianos*, průvod Maurů a křesťanů. Byla jsem převlečená za Maurku. V tradičním oblečení, harémových kalhotách, vestičce a čepici. Podědila jsem komplet po nějaké příbuzné z Pablova rodu, ve své velikosti. Po okázalých průvodech se míří hned do restaurace a po večeři do hudebního klubu. Bujaré oslavování jsem někdy osobně končovala už třeba při předkrmu. Nejsem sova, ale skřivan, a když uhodí moje hodina, usínám běžně skoro vestoje, takže věcí znalá společnost mi už ukazovala vhodné místo, kde se můžu pohodlně natáhnout. Pár hodin se prospím, vzbudí mě třeba ohňostroj, já ožiju a připojím se k dění. Tolerantní společnost si na to brzy zvykne. Šlo o můj fenomén – *novia de Pablo*, ta jeho Tereza je prostě specifický druh.